

М. П. Самойло

*магістранка I курсу спеціальності «Соціальна робота»
Тернопільського національного педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка
mashasamoylo@gmail.com*

*Науковий керівник –
кандидат педагогічних наук, доцент
Г. І. Слезанська*

ДІЯЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА З АКТИВІЗАЦІЇ МІСЦЕВОЇ ГРОМАДИ

Наразі в Україні відбувається реформа системи надання соціальних послуг, децентралізація влади, розробляються механізми соціального замовлення, переосмислюється роль державних соціальних служб та неурядових організацій у здійсненні соціальної роботи у громадах із сім'ями, дітьми та молоддю. Сьогодні перед соціальним працівником постають нові соціальні проблеми, які потребують вирішення, розширюється коло об'єктів соціальної роботи, серед яких особливе місце належить місцевій територіальній громаді, це і зумовлює актуальність обраної теми [3].

Розвиток громади та покращення її життя – це шлях участі та роботи та відповідальності самих громадян. Для забезпечення активізації громади соціальний працівник має шукати, запроваджувати й використовувати нові сучасні підходи, що відповідають викликам часу й реальним соціально-економічним і суспільно-політичним умовам, які задовольнятимуть інтереси громади [2, с. 68].

Зокрема, такі дії і підходи мають передбачати залучення суспільства, громадськості до управління розвитком територій, максимальне врахування інтересів територіальних громад. Ефективність діяльності соціального працівника в громаді підвищується в тому випадку, якщо вона підкріплюється активністю самих громадян, їх ініціативою та самостійністю. Ось чому підвищення соціальної активності громадян у вирішенні місцевих проблем, прийняття жителями відповідальності за життя у своєму місті чи селищі є найважливішим завданням [3].

Групу людей, яка має спільні ознаки, повне або часткове самоврядування називають громадою. Громада завжди впливає на формування суспільної свідомості. Відповідно до української соціологічної традиції громада є центральним осередком соціального життя.

Відомо, що фахівці соціальної сфери впливають на громади й зазнають від них постійного впливу. Для того, щоб кваліфіковано втручатися в ситуацію, яка викликає труднощі в громаді (а це є завданням соціальних працівників), їм потрібно бути обізнаними з визначенням громади, її різновидами, формальними й неформальними характеристиками її структури [4, с. 54-59].

Почнемо з того, що громада – доволі суперечливе поняття. І соціологи, й психологи, й історики, й соціальні працівники дають свої тлумачення цьому явищу, не погоджуючись одне з одним щодо його сутності, характеристик.

В якості суб'єкта активізації громади може виступати особистість, колектив, соціальна група, шар, клас, суспільство в цілому. Суб'єкти соціальної активності складають соціальний ресурс місцевої громади, значущість якого важко переоцінити [1, с.105].

Залучення громади до певної діяльності спонукає мешканців громади до прояву конструктивної активності, яка завжди спрямовується на зміну ситуації з урахуванням ступеню ефективності результатів цього перетворення. У стані такої активності людина піднімається над стандартом, реалізує неординарні зусилля для досягнення суспільно значущої мети [6, с. 234-240].

Можливими шляхами підвищення локальної активності в сучасних умовах можуть стати спроби участі громадян у вирішенні проблем, пов'язаних з реструктуризацією місця проживання, екологічних проблем, вирішення конкретних завдань (облаштування і покращення роботи шкіл, організація зон відпочинку, дитячих і спортивних майданчиків, допомога людям похилого віку, організація дозвілля, спортивних і культурних заходів, тощо). Іншими словами: важливою формою прояву активізації є активна участь членів громади у здійсненні позитивних змін як у власному житті, так і в житті оточуючих людей. Участь є невід'ємною та необхідною складовою не лише процесу розвитку громади, а й всіх інших процесів, котрі відбуваються під час життєдіяльності людини [1, с. 144] .

Активізація громади на нашу думку полягає в тому, щоб члени громади повірили у свій потенціал і переконалися в тому, що їхня участь здатна змінити життя на краще. Процес участі будується на основі дружніх, довірливих відносин, коли між учасниками процесу є взаєморозуміння, відвертість, відкритість один одному, активна взаємодопомога, взаємний інтерес до справ і переживань іншого, щирість і безкорисливість почуттів [3].

Недовіра до кого або чого-небудь спонукає людину до дистанціювання від усього цього й прагнення розвивати й підтримувати тісні горизонтальні зв'язки із друзями, підтримувати дружнє коло. Для розуміння сучасних проблем розвитку громади поняття про дружнє коло важливо з генетичної точки зору. Саме зі спільності дружнього кола починається формування громадських підструктур громади, у тому числі утворення громадських організацій [2, с. 84-92].

Особливу актуальність для встановлення взаємодовіри й доброзичливих, дружніх відносин між членами громади є суспільна думка. Суспільна думка - це судження, ідея, подання, що виражає ставлення певних соціальних груп до явищ або проблем соціального життя, які стосуються спільних інтересів. Суспільна думка виникає як продукт усвідомлення назрілих соціальних проблем і проявляється в зіставленні, а іноді й зіткненні різних поглядів і позицій по обговорюваному питанню. Суспільна думка схвалює, підтримує, а іноді засуджує ті або інші дії, вчинки або лінії поведінки людей. Суб'єктом суспільної думки є члени громади [5, с 191].

ЛІТЕРАТУРА

1. Абрамов Л.К., Азарова Т.В. Центр місцевої активності для розвитку громад. - Кіровоград: ІСКМ, 2012. - 144 с.
2. Азарова Т. В. , Абрамов Л.К. Ресурсне забезпечення громадських ініціатив. - Кіровоград: ІСКМ, 2008. - 100 с.
3. Азарова Т.В., Абрамов Л.К. Центр місцевої активності на базі будинку культури: методологія та технологія розвитку територіальної громади – Кіровоград, ІСКМ, 2010
4. Інвестиції як ресурс для місцевого розвитку / Борщевський В., Дацишин М. та ін. – К.: Інститут реформ, 2005. – 74 с
5. Сметанюк Т. І. ,Волонтерська активність громади / Т. І. Сметанюк // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна. - 2015. - Вип. 25. - С. 186-194.
6. Ю.М. Петрушенко. Місцевий розвиток за участі громади: Монографія у 2 т. Том 1. – Теоретичні основи сталого місцевого розвитку, орієнтованого на громаду / [за заг. ред. Ю. М. Петрушенка]. – Суми : Університетська книга, 2013. – 354 с.

Н. В. Синюк

кандидат педагогічних наук, доцент

Б. П. Гордієнко

кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки

Хмельницький національний університет

Nvs100377@gmail.com

ЖИТТЄВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ШКОЛЯРІВ ЯК АСПЕКТ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ

Вступ. Актуальність теми зумовлена існуванням наступних суперечностей: *по-перше*, загостренням протиріч між об'єктивною необхідністю формування життєвої компетентності школярів і можливостями сучасної освітньої системи; *по-друге*, між процесами саморозвитку особистості та системою традиційного виховання; *по-третє*, недостатня обізнаність фахівців соціальної педагогіки щодо поняття «життєвої компетентності» усупереч наявності змістовної наукової теоретичної бази.

Мета статті: проаналізувати сутність поняття «життєва компетентність», висвітлити підходи видатних науковців щодо загальнотеоретичних аспектів дослідження проблеми формування життєвої компетентності особистості.

Аналіз джерельної бази. Психологічним підґрунтям досліджуваної проблеми є наукові розробки таких відомих учених-персонологів, як: Б. Анан'єв, Л. Виготський, О. Запорожець, О. Леонтьєв, С. Рубінштейн, Д. Ельконін тощо. Теоретичні основи використання системного підходу у процесі цілісного формування особистості як педагогічна проблема освіти та виховання були розроблені І. Бехом, В. Болгаріною,